ÁLLÁSFOGLALÁS [1]

a demokrácia jövőjét érintő kihívásokról, a szabad és független média kérdését is ideértve a keleti partnerség és az Unió országaiban

(2012/C 153/03)

AZ EURONEST PARLAMENTI KÖZGYŰLÉS,

— tekintettel az Európai Unió 2007. december 12-én Strasbourgban kihirdetett Alapjogi Chartájára,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre,

— tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló egyezményre,

— tekintettel az EURONEST Parlamenti Közgyűlés 2011. május 3-án aláírt alapító okiratára,

— tekintettel a keleti partnerségről szóló, 2009. május 7-én Prágában és 2011. szeptember 29–30-án Varsóban megrendezett csúcstalálkozók következtetéseire,

— tekintettel az Európai Parlamentnek az EU külkapcsolataiban történő demokráciaépítésről szóló, 2009. október 22-i állásfoglalására,

— tekintettel a sajtószabadságról szóló, 2009. május 25-i európai chartára,

— tekintettel az Európai Parlamentnek az európai szomszédságpolitika keleti dimenziójáról, valamint az Örmény Köztársaságról, Azerbajdzsán Köztársságról, Belarusz Köztársaságról, Grúziáról, a Moldovai Köztársaságról és Ukrajnáról szóló állásfoglalásaira,

— tekintettel az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének és a Bizottságnak „Az átalakuló szomszédság új megközelítése" című, 2011. május 25-i közös közleményére,

— tekintettel az Európa Tanács Velencei Bizottságának a keleti partnerség országaiban az alkotmányos kérdésekkel, a választási kódexszel, a lelkiismereti és vallásszabadsággal, a politikai pártokkal, az emberi jogi normákkal, a nem kormányzati szervezetekkel, a polgárok politikai unióival, a gyülekezésről és tüntetésekről szóló törvénnyel, valamint a bírói kar függetlenségével foglalkozó, 2010-ben és 2011-ben elfogadott véleményeire,

— tekintettel az EBESZ médiaszabadság-képviselője részéről az EBESZ Állandó Tanácsához benyújtott rendszeres jelentésekre,

— tekintettel az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának az emberi jogok európai egyezményében foglalt 10. cikk tiszteletben tartásának előmozdítására irányuló intézkedésekről szóló, 2010. január 13-án elfogadott nyilatkozatára,

— tekintettel eljárási szabályzatára,

A. mivel a demokrácia egyetemes érték és a kormányzás olyan formája, amelyben a polgárok egyenlő mértékben jogosultak a politikai életben való közreműködésre, valamint egyenlő hozzáféréssel rendelkeznek a jogalkotási folyamatokhoz;

B. mivel a keleti partnerségről szóló, 2011. szeptember 29–30-án Varsóban megrendezett csúcstalálkozó közös nyilatkozata kimondja, hogy „a keleti partnerség a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, valamint a jogállamiság értékeinek és elveinek közösségén alapul", továbbá hogy „a vonatkozó nemzetközi eszközök révén a keleti partnerségben közreműködő valamennyi ország elkötelezte magát ezen értékek mellett";

[1] Elfogadva 2012. április 3-án, Bakuban (Azerbajdzsán)

C. mivel az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke az Unió egyik alapvető értékeként hivatkozik a demokráciára, és megállapítja, hogy ez valamennyi uniós tagállamban közös; mivel e tagállamok mindannyian a képviseleti demokrácián alapuló kormányzási formán osztoznak;

D. mivel az Európai Unióról szóló szerződés 49. cikke értelmében bármely olyan európai állam kérheti felvételét az Unióba, amely tiszteletben tartja az EU demokratikus értékeit és elkötelezett azok érvényesítése mellett;

E. mivel a demokratikus rendszerek különféle formát és alakot ölthetnek, eltérő történelmet, kultúrát és körülményeket tükrözve, azonban a népszuverenitást, a szabadságot és egyenlőséget, a hatalmi ágak szétválasztását és a bírói kar függetlenségét, valamint a közügyekben érvényesülő átláthatóságot és elszámoltathatóságot egyetemesen a demokrácia alapvető jellemzői között tartják számon; mivel az emberi jogok tiszteletben tartása és a jogállamiság elengedhetetlen olyan demokratikus rendszerek kialakításához, amelyek lehetővé teszik polgáraik számára saját jogaik védelmét és az alapvető szabadságok gyakorlását;

F. mivel a demokráciának biztosítania kell a törvény előtti egyenlőséget és a megkülönböztetés valamennyi formájának felszámolását; mivel ez megköveteli, hogy a nők és férfiak egyenlő feltételek mellett vegyenek részt a politikai életben, valamint hogy minden polgár – a kisebbségekhez vagy kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó egyéneket is beleértve – egyforma jogokkal rendelkezzen;

G. mivel a politikai osztály elszámoltathatóságának és kompromisszumkészségének alacsony szintje, valamint az elhúzódó bizonytalanság – korlátozott gazdasági növekedés és fejlődés kíséretében – széles körű lakossági elégedetlenséget eredményezhet, ami a demokráciaellenes populizmus megerősödéséhez vezethet;

H. mivel a képviseleti demokrácia a nép akaratát képviselő egyének megválasztásának elvén alapul, és megköveteli a rendszeres időközönként kiírt, versengésen alapuló, szabad és tisztességes választásokat; mivel a képviseleti választásokhoz a szavazók aktív közreműködése és magas részvételi aránya szükséges;

I. mivel az önálló hatáskörökkel felruházott, független végrehajtó, jogalkotási és igazságügyi intézmények képezik a demokratikus rendszerek és kormányzás alapját; mivel a demokratikus elvek alapján a nemzetközi, nemzeti és szubnacionális szintű kormányzatok és parlamentek felelősek a közpolitikák és a közigazgatás megvalósításáért, határozataikat pedig átláthatóvá teszik a polgárok számára;

J. mivel az erős parlamenti intézmények képezik valamennyi demokratikus kormányzati rendszer központi elemét; mivel az Európai Parlament szívesen látott segítséget nyújt azáltal, hogy kapacitásnövelő támogatást kínál a kelet-európai partnerek parlamentjei számára;

K. mivel a demokráciában a polgárok képviseletét ellátni képes politikai pártok sokfélesége biztosítja azt, hogy különféle választási lehetőségek állnak rendelkezésre a szakpolitikákat, valamint a politikai elképzeléseket és programokat illetően, csakúgy mint a végrehajtó és jogalkotási intézményekben vállalt tisztségek jelöltjei esetében; mivel a politikai pártok felkínálják és biztosítják a polgárok számára annak lehetőségét, hogy nyíltan és átláthatóan megvitassák a társadalom törekvéseit és követeléseit, valamint hogy azokat politikai javaslatokra és alternatívákra váltsák;

L. mivel a szólásszabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága, a gyülekezés szabadsága, valamint a független politikai pártok, nem kormányzati szervezetek és egyesületek alapításának joga a demokrácia elengedhetetlen komponense; mivel alapvető fontosságú annak garantálása, hogy a polgárok számára engedélyezzék jogaik gyakorlását e területeken anélkül, hogy a bírósági eljárások vagy bebörtönzés fenyegetésével szembesülnének;

M. mivel a média és a sajtó szabadsága és pluralizmusa elengedhetetlen ahhoz, hogy a polgárok különféle információforrásokból tájékozódva formáljanak véleményt és ítéletet; mivel a demokratikus politikai élet megköveteli a polgárok információkhoz való szabad és cenzúra nélküli hozzáférését, a nyomtatott sajtótól az elektronikus forrásokig terjedő kommunikációs csatornák révén – az internetet és a közösségi médiát is ideértve –, egyúttal pedig megbízható és biztonságos környezetet kell biztosítani az oknyomozó újságírás számára;

N. mivel a médiára vonatkozó jogalkotási keretek oly módon történő megalkotása vagy kiigazítása, amivel elkerülhető a monopóliumok kialakulása és előmozdítható a médiapluralizmus, visszatérő kihívás az államok számára; mivel az ilyen kereteknek megfelelő szabályozásokat kell megállapítaniuk az internetre, az elektronikus kommunikációs technológiákra és a közösségi hálózatokra vonatkozóan, amelyek új lehetőségeket kínálnak a politikai ismeretek elmélyítésére és a polgárok politikai életben való fokozott részvételére, valamint a polgári szerepvállalás iránti érdeklődésük felkeltésére;

O. mivel az önállóan és az állami struktúráktól függetlenül működő civil társadalmi szervezetek kiemelkedő szerepet játszanak a demokrácia működésében; mivel hathatósan hozzájárulnak a társadalom demokratikus kultúrájának erősítéséhez azáltal, hogy tájékoztatják a polgárokat, ösztönzik őket a politikai vitákban való közreműködésre, a közpolitikákat pedig számon kérik a kormányokon;

P. mivel a demokrácia fejlesztése több szempontból is kihívást jelent, ami a polgárok politikai életben és vitákban való részvételét, a politikaformáló szervek, köztük a parlamentek részéről a társadalommal folytatott párbeszédekre való nyitottságot, továbbá a média szabadságát, valamint a politikai és gazdasági erőktől való függetlenségét illeti;

Q. mivel a korrupció aláássa a demokratikus intézményekbe vetett bizalmat, valamint gyengíti a politikai vezetés elszámoltathatóságát, legitimitását és hitelességét; mivel a korrupció felszámolása kihívás, egyúttal pedig valamennyi társadalom demokratizálódásának szükséges feltétele is, és az megköveteli a politikai életre vonatkozó megfelelő törvények, valamint etikai, deontológiai és magatartási szabályok érvényesítését;

R. mivel a kelet-európai partnerországok demokratikus reformjai kifejezetten előnyösek lennének az uniós tagállamokkal a keleti partnerség keretében folytatott együttműködés és párbeszéd szempontjából; mivel ebben az összefüggésben az ilyen demokratikus reformoknak kiemelten kell kezelniük a jogállamiságot, a bírói kar függetlenségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartását és védelmét, valamint a szabad és tisztességes választásokat; mivel e demokratikus reformok nagyban függnek az egyes partnerországok uralkodó elitjének politikai akaratától és különféle politikai szándékaitól;

S. mivel az átlátható és elszámoltatható közigazgatások új szervezeti kihívásokkal szembesülnek a tekintetben, hogy a határozatokat és szakpolitikai döntéshozatali folyamatokat – hozzáférés, megvitatás és megtárgyalás céljából – elérhetővé tegyék a polgárok számára; mivel ez utóbbiaknak lehetőségük nyílik követeléseik ismertetésére és javaslataik előterjesztésére, amelyeket a közigazgatásoknak figyelembe kell venniük;

T. mivel megfigyelhetők olyan tendenciák, amelyek a fokozott nemzetközi szakpolitikai döntéshozatalra irányulnak, tekintve hogy a globális gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi kihívásokra adott politikai válaszoknak globális jelleget kell ölteniük; mivel ugyanakkor a nemzetközi szervezetek központi szerepet játszanak annak elérésében, hogy valamennyi globális szintű partner együttműködjön közös normák kidolgozása érdekében a demokratikus kormányzás terén;

U. mivel az emberek, és különösen a fiatalok megismertetése a demokratikus értékekkel, valamint egy polgári társadalom kialakítása létfontosságú a demokrácia jövője szempontjából, a szavazók alacsony részvételi arányának elkerülése céljából, amely aláássa a képviseleti intézmények és szervek legitimitását;

A demokrácia alapvető elemeinek kiemelten történő kezelése

1. úgy véli, hogy a demokrácia, az emberi jogok tiszteletben tartása és a jogállamiság terén történő előrehaladás rendkívül fontos az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek számára, együttműködésük, gazdasági integrációjuk és politikai társulásuk szempontjából is;

2. úgy véli, hogy a hatalmi ágak szétválasztására és az állami intézmények közötti megfelelő egyensúlyra van szükség a demokratikus intézmények stabilitásához, függetlenségéhez és hatékonyságához, ami az egyetlen garancia a polgárok ezen intézményekbe vetett bizalmának növelésére;

3. hangsúlyozza, hogy a demokratizálódási folyamatokban kiemelt fontosságot kell tulajdonítani az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának és védelmének, a jogállamiság megerősítésének, a bírói kar függetlenségének, az átlátható beszerzési eljárásoknak, a politikai élet és az üzleti szféra szétválasztásának, a megbízható bírósági eljárásoknak, valamint a tisztességes és átlátható választásoknak;

4. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a polgárok számára, hogy jelöltként szabadon versenybe indulhassanak egy választás útján betöltött hivatalért; hangsúlyozza, hogy elő kell mozdítani a polgárok arra irányuló jogát, hogy politikai pártot alapítsanak, szabadon felvállalják tagságukat és részt vegyenek a választási kampányokban;

5. felszólítja az érintett kormányokat annak biztosítására, hogy a választások – különös tekintettel a kelet-európai partnerországok soron következő parlamenti és elnökválasztásaira – tisztességesek és átláthatóak legyenek, valamint teljes mértékben megfeleljenek a demokratikus választások nemzetközi előírásainak, illetve az Európa Tanács Velencei Bizottsága és az EBESZ/ODIHR ajánlásainak; hangsúlyozza, hogy a választásokat megelőző időszakban valamennyi versengő fél számára biztosítani kell a tisztességes választási folyamatot, az egyenlő arányú média-hozzáférést is ideértve; kéri – szükséges esetben – a nemzeti választási keretek és kódexek kritikus felülvizsgálatát és módosítását; e tekintetben üdvözli Örményország választási kódexének legújabb változtatásait; úgy véli, hogy a nemzetközi választási megfigyelők fontos szerepet játszanak a lakosság mindennemű választási folyamat iránti bizalmának elősegítésében, és felszólítja a nemzetközi közösséget annak biztosítására, hogy a nemzetközi megfigyelés a kelet-európai partnerországokban tartandó választások alkalmával is megvalósuljon, valamint hogy tárgyilagos értékelés készüljön a teljes választási folyamatról, amelyet valamennyi kelet-európai partnerországban egyformán közzétesznek, és amely azonos normákon alapul;

6. felszólítja a kelet-európai partnereket annak biztosítására, hogy a soron következő, folyamatban lévő parlamenti és elnökválasztások szabad, tisztességes és demokratikus választások legyenek, amelyek lebonyolítására az EBESZ normáinak megfelelően kerül sor;

7. hangsúlyozza, hogy a megkülönböztetés elleni jogszabályok elfogadása és végrehajtása a nyílt, többetnikumú és multikulturális társadalmakban megvalósuló demokratikus fejlődés létfontosságú eleme;

8. felszólít a politikai életre vonatkozó magatartási kódexek betartatására, tökéletesítésére, illetve elfogadására, amelyek a nemzeti kormányzati szervekre és a parlamentekre alkalmazandó etikai elveket és normákat is magukban foglalják; hangsúlyozza, hogy ez utóbbiakat támogatni kell arra irányuló erőfeszítéseikben, hogy betöltsék megfelelő szerepüket a nemzeti politikák kialakítása, a kormányok elszámoltatása, valamint a múltbeli teljesítmények és elért eredmények nyomon követése és értékelése terén; felszólít a gazdasági és politikai szférák egyértelmű szétválasztására a döntéshozatalban, mégpedig az összeférhetetlenség elkerülése érdekében, nem kevésbé a politikai pártok finanszírozását illetően; hangsúlyozza a politikai pártokra és kampányfinanszírozásra vonatkozó világos jogalkotási keret és rendelkezések fontosságát, amelyek garantálják a szabályozás átláthatóságát, a politikai pártok finanszírozásának felügyeletét és az esélyegyenlőséget valamennyi politikai párt számára;

9. felkéri az Uniót, az uniós tagállamokat és a kelet-európai partnereket, hogy vállaljanak határozott politikai kötelezettséget a korrupció minden formája elleni küzdelemre, valamint erősítsék meg és hatékonyan hajtsák végre a korrupcióellenes jogszabályokat, mivel a korrupció nemcsak gátolja a hosszú távú gazdasági növekedést és a polgárok politikai fejlődésbe vetett bizalmát, hanem a társadalom szövetére és a társadalom alakuló kilátásaira is kedvezőtlenül hat;

10. felszólít az EU és az Európa Tanács közös programjának megerősítésére, amely a kelet-európai partnerországok igazságügyi reformjának ösztönzésére törekszik; ajánlja, hogy azt terjesszék ki az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerországok bíráinak közös képzésére és tapasztalatcseréjére is;

A keleti partnerség politikai párbeszédének és a demokrácia építésére irányuló együttműködésének elmélyítése

11. felszólít az Unió és a kelet-európai partnerek között a demokrácia építésének és a demokratikus reformok megvalósításának kérdéseiről folytatott politikai párbeszéd megerősítésére; ígéretet tesz arra, hogy növeli az EURONEST Parlamenti Közgyűlés szerepét a szóban forgó, politikai intézményekkel és egyéb érdekelt felekkel folytatott párbeszédben, különösen azáltal, hogy eszmecseréket és vitákat rendez saját tagjai, valamint a kormányzati szervek, a parlamenti és parlamenten kívüli politikai pártok, a civil társadalom, a média és a nem kormányzati szervezetek képviselői között;

12. ösztönzi azon tagállamokat, amelyek megtapasztalták az önkényuralmi rendszerekből a demokráciába való átmenetet, hogy adjanak tanácsot a kelet-európai partnerek számára, mindazon sikerekből és nehézségekből levont tanulságok alapján, amelyekkel az elmúlt húsz év során szembesültek; azt ajánlja, hogy a demokrácia és az Unióval kialakított politikai társulás elmélyítése felé vezető úton a partnerországok fogadjanak el jogalkotási és gyakorlati intézkedéseket, amelyek biztosítják polgáraik hozzáférését az egykori önkényuralmi rendszerek megfigyelő tevékenységeihez kapcsolódó nemzeti archívumokhoz;

13. azt ajánlja, hogy növeljék a szolidaritást, és erősítsék a kelet-európai partnerek számára a demokratikus reformok végrehajtásához nyújtott uniós támogatást, különös tekintettel az igazságügyi és bírósági rendszerek reformjára, valamint a bírói kar és a bíróságok függetlenségének, pártatlanságának, elszámoltathatóságának és szakmaiságának garantálására;

14. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy biztosítson fokozott pénzügyi, technikai és szakértői támogatást a kelet-európai partnerországok nemzeti parlamentjeinek igazgatása számára az átfogó intézményfejlesztési program keretében, annak érdekében, hogy megerősítsék hatékonyságukat, átláthatóságukat és elszámoltathatóságukat, ami elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy a parlamentek megfelelően betölthessék szerepüket a demokratikus döntéshozatali folyamatokban;

15. azt ajánlja, hogy határozottan támogassák az EU által Belarusszal kialakított, fennálló emberi jogi párbeszédet, valamint az emberi jogok kérdéseiben más kelet-európai partnerekkel folytatott együttműködés egyéb formáit; felszólítja az Uniót és partnereit, hogy e célra biztosítsanak további pénzügyi és humán erőforrásokat;

16. kéri az Európai Demokráciáért Alapítvány (EED) létrehozását a politikai szereplők, így például a politikai pártok, a nyilvántartásba nem vett nem kormányzati szervezetek és a kereskedelmi kamarák támogatásának céljából, amelyek a demokratikus változás elősegítésére törekednek; azt ajánlja, hogy az EED-t független, rugalmas és szakértői eszközként hasznosítsák a kelet-európai partnerországokban;

17. hangsúlyozza, hogy a jövőbeli EED-nek ki kell egészítenie a demokrácia támogatására irányuló, meglévő eszközöket, és különösen fontos, hogy nem helyettesíteti vagy ismételheti meg a demokrácia és az emberi jogok európai eszközének (EIDHR) keretében végrehajtott tevékenységeket;

18. arra ösztönzi az uniós tagállamok politikai pártjait, hogy dolgozzanak ki együttműködési programokat a kelet-európai partnerországokban működő kollégáikkal, és más uniós demokratikus szereplők, így például a szakszervezetek, a nem kormányzati szervezetek, a munkáltatói, mezőgazdasági termelői és női szervezetek, a vallási és kulturális párbeszéddel foglalkozó testületek, a fogyasztóvédelmi, ifjúsági, újságírói és tanári szervezetek, a helyi önkormányzati szervek és egyetemek összepárosítását is szorgalmazza a kelet-európai partnerországok hasonló szervezeteivel;

19. azt ajánlja, hogy fokozzák a korrupció elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseket azáltal, hogy növelik a korrupció elleni tervek és intézkedések finanszírozását, valamint megerősítik az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek között az Európa Tanács Korrupció Elleni Államok Csoportjának (GRECO) keretében megvalósuló együttműködést; arra ösztönzi a kelet-európai partnereket, hogy dolgozzanak ki konkrét intézkedéseket és határidőket megállapító, átfogó többéves korrupcióellenes stratégiákat és cselekvési terveket, valamint irányozzák elő a végrehajtásukhoz szükséges költségvetési forrásokat;

20. azt ajánlja, hogy fokozzák az EU és a kelet-európai partnerek közötti párbeszédet a kiszolgáltatott egyének és a kisebbségek megkülönböztetéstől való védelmére irányuló intézkedésekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokról; felhívja az EU és a kelet-európai partnerek figyelmét, hogy miközben a fogyatékkal élők jogairól szóló ENSZ-egyezmény értelmében nemzeti mechanizmusokat alakítanak ki, elegendő pénzügyi és humán erőforrást kell rendelkezésre bocsátani azon intézmény számára, amelyet a későbbiekben kiválasztanak a megbízatás teljesítésére;

A véleménynyilvánítás szabadságának, valamint a szabad és független média kialakításának támogatása

21. hangsúlyozza, hogy a szabad média valamennyi uniós tagállamban és kelet-európai partnerországban elengedhetetlen a demokráciához és annak működéséhez, mivel biztosítja a civil társadalom részvételét a közügyekben, és ösztönzi a polgárok szerepvállalását;

22. sürgeti a tagállamokat és a kelet-európai partnereket a polgárok tájékoztatáshoz való alapvető jogának biztosítására az Európai Unió Alapjogi Chartája 11. cikkének megfelelően, azáltal hogy nyomon követik és teljes mértékben tiszteletben tartják a média függetlenségének és pluralizmusának elvét annak érdekében, hogy megakadályozzák a monopolhelyzet kialakulását és a médiatevékenységekbe való indokolatlan beavatkozást;

23. kifogásolja, hogy bátor és független munkájuk miatt számos újságírónak megfélemlítésben és zaklatásban van része, illetve hogy agresszív megnyilvánulások és támadások áldozatai, és felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy teljes körűen vizsgálják ki e tényeket, és állítsák bíróság elé a felelős személyeket;

24. azt ajánlja, hogy hozzanak létre vagy tökéletesítsék a közszolgálati műsorsugárzásra és a magán műsorszórásra alkalmazandó jogalkotási keretet, az EBESZ nemzetközi normáinak megfelelően; úgy véli, hogy az új vagy módosított szabályozásoknak a média-tulajdonviszonyok koncentrálódásának elkerülésére, a műsorszórási engedélyeztetési pályázatok tisztességes lebonyolításának biztosítására, valamint a közvetített médiatartalom politikai és gazdasági nyomástól való megóvására kell irányulnia, különösen a választási folyamatok során, valamennyi versengő fél számára megakadályozva a tisztességtelen feltételeket, valamint bizonyos politikai opciók és korlátozások kizárását;

25. azt ajánlja, hogy mozdítsák elő a szabadon hozzáférhető internetet, ami a véleménynyilvánítás szabadságát és a médiapluralizmust szolgálja, és eszközként felhasználható a politikai viták, a demokratikus kezdeményezések, valamint a politikai kultúra és ismeretek terjesztésének támogatására;

26. felszólítja az Uniót és a kelet-európai partnereket, hogy szervezzenek csereprogramokat és képzési programokat annak érdekében, hogy növeljék az újságírók szakmaiságát, azonosítsák a helyes újságírói gyakorlatokat, előmozdítsák az újságírás etikai és szakmai normáit, valamint fejlesszék az oknyomozó újságírást; hangsúlyozza, hogy ha a média jobban ismerné és népszerűsítené a keleti partnerséget, az jelentősen javítaná az Unió támogatásával és ösztönzésével megvalósuló demokratikus reformprogramok megértését és az értük vállalt felelősséget a kelet-európai partnerországok lakosságának körében;

A polgárok demokratikus intézményekbe vetett bizalmának és politikai érdeklődésének növelése

27. felszólítja az Uniót, az uniós tagállamokat és a kelet-európai partnereket a politikaformáló döntések átláthatóságának biztosítására oly módon, hogy információval látják el az érdekelt feleket, valamint bevonják őket a nyilvános, nyílt vitákba és konzultációkba; azt ajánlja, hogy fokozzák a polgárok politikai viták iránti érdeklődését azáltal, hogy még inkább nyitottá teszik a parlamenteket és a demokratikus közgyűléseket a polgárokkal folytatott konzultációra és eszmecserére, különösen a nőket és az ifjúság képviselőit vonva be a kérdések megvitatásába;

28. egyúttal felszólítja az Uniót, az uniós tagállamokat és a kelet-európai partnereket, hogy mozdítsák elő a politikai pártok és mozgalmak demokratikus szerepét, aminek keretében közvetítő szerepet vállalnak az állami intézmények és a polgárok között, alakítják a közvéleményt, összefogják az érdekeket, valamint különféle politikai opciókat terjesztenek elő, illetve lehetővé teszik azok versengését;

29. azt ajánlja, hogy még inkább ösztönözzék a politikai pártokat a nemek kiegyensúlyozott képviseleti arányának biztosítására a választásokon induló jelöltek kijelölésének folyamatában;

30. hangsúlyozza, hogy a fenntartható demokratikus reformokhoz azok mélyebb ismeretére és az értük vállalt nagyobb felelősségre van szükség; ezért felhívja az uniós tagállamokat és a kelet-európai partnereket, hogy a reformprogramok elindítása előtt konzultáljanak a civil társadalommal, a lehető legszélesebb körű lakossági támogatás biztosítása érdekében;

A civil társadalom megerősítése

31. hangsúlyozza az erős, aktív és valóban önálló civil társadalom fontosságát, amely a demokrácia fejlesztésének egyik kulcsszereplője; e tekintetben felszólítja az Uniót és a kelet-európai partnereket, hogy növeljék a civil társadalmi szervezetek, illetve intézmények számára nyújtott technikai és pénzügyi támogatást, valamint biztosítsák e támogatás átláthatóságát és hatékonyságát; ezenkívül megfelelő garanciákat és védelmet kér az emberi jogok védelmezői számára;

32. hangsúlyozza, hogy a keleti partnerség civil társadalmi fóruma rendkívül fontos eszköz a civil társadalom szerepének előmozdítására a demokrácia támogatásában; felszólít a civil társadalmi fórum fokozott közreműködésére a keleti partnerség megvalósításában; azt ajánlja, hogy a civil társadalmi fórum küldöttei nagyobb mértékben vegyenek részt az Unió és a kelet-európai partnerek képviselőinek közös találkozóin; kellő odafigyeléssel és megfontolással tekint a fórum tevékenységeire és ajánlásaira az emberek közötti személyes kapcsolattartást illetően;

33. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a nem kormányzati szervezetek függetlenségét, amelyek hozzájárulnak a nyilvános viták dinamizmusához és az információk társadalmon belüli terjesztéséhez; e tekintetben ragaszkodik ahhoz, hogy az állami intézmények – és különösen a nemzeti parlamentek és kormányok – parlamenti meghallgatások és nyilvános konzultációk szervezésével előmozdítsák a polgári társadalommal folytatott párbeszédet;

34. megjegyzi, hogy a keleti partnerség ifjúsági dimenziójának megerősítése fontos befektetés az EU és az európai szomszédságpolitika kapcsolatának jövője szempontjából, ami az elkövetkező évekre nézve komoly lehetőségeket rejt, egyúttal pedig lényeges befektetés e partnerek demokratizálódása és jogszabályaiknak az európai normákkal való összehangolása szempontjából is;

35. hangsúlyozza mindazon kezdeményezések kiemelkedő szerepét, amelyek célja a fiatalok oktatásának és készségeinek javítása a demokratikus folyamatok és a részvételi civil társadalom fejlesztése terén; ezért üdvözli az uniós tagállamok és a kelet-európai partnerek által az ifjúsági parlamentek megszervezésére tett erőfeszítéseket; arra ösztönzi az Uniót, hogy indítson útjára e törekvések támogatására irányuló programokat – ilyen például az ifjúsági parlamentközi baráti csoportok létrehozása is az Európai Ifjúsági Parlament és a kelet-európai partnerek nemzeti ifjúsági parlamentjei között;

36. felszólítja az Uniót, hogy növelje az ifjúsági csereprogramok számát, mivel ez a leghatékonyabb módja annak, hogy előmozdítsák a részvételi demokrácia és a civil társadalom fejlesztése terén szerzett tapasztalatok cseréjét és megosztását;

37. utasítja társelnökeit, hogy továbbítsák ezt az állásfoglalást az Európai Parlament elnökének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Külügyi Szolgálatnak, valamint a tagállamok és a kelet-európai partnerek kormányainak és parlamentjeinek.